

Věc C-155/21

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

10. března 2021

Předkládající soud:

Svea hovrätt (Švédsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

1. března 2021

Navrhovatelka:

Republiken Italien

Odpůrkyně:

Athena Investments A/S (dříve Greentech Energy Systems A/S)

NovEnergia II Energy dantes Environment (SCA) SICAR

NovEnergia II Italian Portfolio SA

[...]

ŽÁDOST O ROZHODNUTÍ O PŘEDBĚŽNÉ OTÁZCE

[...]

Účastníci původního řízení

Republiken Italien

Navrhovatelka:

[...]

[...]:

- Odpůrkyně: 1. Athena Investments A/S (dříve Greentech Energy Systems A/S)
[...]
Dánsko
2. NovEnergia II Energy & Environment (SCA) SICAR
[...] g
Lucembursko
3. NovEnergia II Italian Portfolio SA
[...]
Lucembursko
- [...]

Předmět řízení a skutkové okolnosti věci v původním řízení

Skutkové okolnosti

1. V letech 2005 až 2012 přijala Republiken Italien (Italská republika; Itálie) právní předpisy s cílem podpořit investice do obnovitelné energie. Následně byly finanční pobídky určitými legislativními akty zrušeny nebo omezeny. To bylo provedeno nejprve zákonem 91/2014 ze dne 24. června 2014 (tzv. decreto spalma incentivi).

2. V letech 2008 až 2013 v Itálii investovali dánská investiční společnost Athena Investments A/S, lucemburský investiční fond NovEnergia II Energy Environment (SCA) SICAR a lucemburská společnost s ručením omezeným NovEnergia II Italian Portfolio SA (dále společně jen „investoři“). Investorům byla ze strany italské státní společností GSE poskytnuta pobídka prostřednictvím písemných potvrzení a dohod mezi GSE a podnikateli v oblasti solární energie, do nichž investoři investovali. Investoři byli toho názoru, že Itálie tím, že nejprve přislíbila a odsouhlasila finanční pobídky a poté je odvolala či omezila, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají ze Smlouvy o energetické chartě (Úř. věst. L 69, 9. 3. 1998, s. 1). Investoři proto zahájili proti Itálii rozhodčí řízení u Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut (Arbitrážní institut Stockholmské obchodní komory; dále jen „SOK“). Řízení proběhlo v souladu s rozhodčími pravidly SOK ze dne 1. ledna 2010. Rozhodčí nález byl vydán dne 23. prosince 2018 [Rozhodčí řízení SOK V (2015/095)].

3. Po vydání rozhodčího nálezu podala Itálie žalobu na zrušení tohoto nálezu a jeho prohlášení za neplatný ke Svea hovrätt (odvolací soud Svea, Švédsko).

Rozhodčí řízení

4. V červenci 2015 zahájili investoři v rámci mechanismu pro urovnávání sporů stanoveného v článku 26 Smlouvy o energetické chartě rozhodčí řízení proti Itálii. Investoři tvrdili, že Itálie snížením celních sazeb, k němuž došlo mimo jiné přijetím decreto spalma incentivi, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 10 odst. 1 Smlouvy o energetické chartě. Požadovali náhradu škody v celkové výši 26,3 milionu eur.

5. Požadavek investorů v rozhodčím řízení byl uplatněn dne 1. dubna 2016. Itálie předložila své vyjádření dne 15. září 2016. Ve svém vyjádření Itálie uvedla některé argumenty týkající se pravomoci rozhodčího soudu rozhodovat o takzvaném sporu uvnitř EU, tedy sporu mezi investorem z členského státu EU na straně jedné a členským státem EU odlišným od členského státu investora [investorů] na straně druhé.

6. Dne 21. prosince 2016 požádala Evropská komise o vstup do rozhodčího řízení jako vedlejší účastník. Této žádosti bylo vyhověno a dne 28. dubna 2017 předložila Komise dopis *amicus curiae*.

7. V rozhodčím nálezu dospěl rozhodčí soud k závěru, že je k projednání sporu příslušný (body 335 až 403 rozhodčího nálezu). Rozhodčí soud byl toho názoru, že Smlouva o energetické chartě nestanovila výslovnou výjimku pro spory uvnitř EU. Rozhodčí soud dále uvedl, že pokud by Evropská unie a její členské státy měly v úmyslu takové spory vyloučit, bylo by tak učiněno výslovně. Uplatňování Smlouvy o energetické chartě mezi členskými státy EU nebylo podle rozhodčího soudu Lisabonskou smlouvou změněno. Podle názoru rozhodčího soudu rovněž neexistoval žádný rozpor mezi Smlouvou o energetické chartě a článkem 344 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU), a tudíž ani konflikt mezi Smlouvou o energetické chartě a unijním právem. Rozhodčí soud shledal, že spor se netýkal výkladu nebo použití unijních smluv, ale práv a povinností vyplývajících ze Smlouvy o energetické chartě.

8. Pokud jde o rozsudek ze dne 6. března 2018, Achmea (C-284/16, EU:C:2018:158; dále jen „rozsudek ve věci Achmea“), rozhodčí soud dospěl k závěru, že tento rozsudek nevyklučuje pravomoc rozhodčího soudu projednat spor, a to proto, že Smlouva o energetické chartě není dvoustrannou investiční smlouvou mezi dvěma členskými státy EU. Podle názoru rozhodčího soudu nelze doložku o volbě práva upravenou v čl. 26 odst. 6 Smlouvy o energetické chartě, která odkazovala na mezinárodní právo, považovat za doložku zahrnující unijní právo. V důsledku toho zaujal rozhodčí soud stanovisko, že v rámci projednávaného sporu nevykládá ani neuplatňuje unijní právo. Rozhodčí soud měl navíc za to, že skutečnost, že Evropská unie přistoupila ke Smlouvě o energetické chartě, znamená, že Smlouva o energetické chartě nemůže být považována za „dohodu mezi členskými státy“, a že tedy rozsudek ve věci Achmea nelze na Smlouvu o energetické chartě použít. Ohledně merita věci rozhodčí soud shledal,

že Itálie nesplnila své povinnosti vyplývající ze Smlouvy o energetické chartě, a investorům přiznal částku 11,9 milionu eur včetně úroků a náhrady nákladů řízení.

Žaloba na prohlášení neplatnosti a zrušení před Svea hovrätt (odvolací soud Svea)

Forma rozhodnutí požadovaná Itálií a odůvodnění odvolání a některé právní argumenty

9. Itálie navrhuje, aby hovrätten (odvolací soud) rozhodčí nález zrušil, nebo jej prohlásil za neplatný. Na podporu své žaloby Itálie v zásadě uvedla následující argumentaci. Zrušení rozhodčího nálezu je nezbytné, protože se na něj nevztahuje platná rozhodčí smlouva mezi stranami. Investoři nemohli s Itálií uzavřít platnou rozhodčí smlouvu na základě článku 26 Smlouvy o energetické chartě, jelikož toto ustanovení nelze vykládat v tom smyslu, že se týká sporu uvnitř EU. I kdyby byl článek 26 Smlouvy o energetické chartě vykládán v tom smyslu, že se na spory uvnitř EU vztahuje, byla by rozhodčí doložka uvedená v článku 26 Smlouvy o energetické chartě tak jako tak s unijním právem neslučitelná. Ustanovení čl. 4 odst. 3 a článku 19 Smlouvy o Evropské unii (SEU) a článků 267 a 344 SFEU brání rozhodčí doložce stanovené v článku 26 Smlouvy o energetické chartě mezi členskými státy. Tato smlouva tedy není použitelná ani platná ve vztahu ke sporům uvnitř EU. Neexistuje tedy žádný platný návrh, který by mohl sloužit jako základ pro platnou rozhodčí smlouvu. Skutečnost, že Evropská unie je smluvní stranou Smlouvy o energetické chartě, na tomto posouzení ničeho nemění. Mezi Itálií a investory proto nebyla uzavřena platná rozhodčí smlouva.

10. Itálie tvrdí, že rozhodčí nález je neplatný, jelikož se týká přezkoumání otázek, které podle švédského práva nemohou být rozhodnuty rozhodci. Soudní dvůr dospěl k závěru, že spory z investic uvnitř EU nelze předkládat rozhodcům, a to ani v předstihu, ani v době, kdy vznikly. Existuje tedy zákonné omezení — v projednávané věci v článcích 267 a 344 SFEU a čl. 4 odst. 3 a článku 19 SEU. Tím pádem existuje i závazná procesní překážka. Tyto spory nelze rozhodovat v rozhodčím řízení a rozhodčí nález vydaný v takovém sporu je neplatný. Spory z investic uvnitř EU nespádají do sféry rozhodčích řízení rovněž z toho důvodu, že ve značné míře ovlivňují veřejné zájmy. Zachování specifických rysů unijního práva a jeho autonomie představuje veřejný zájem takového druhu, který vylučuje tento spor z působnosti rozhodčího řízení.

11. Rozhodčí nález nebo způsob, jakým byl vydán, jsou zjevně neslučitelné se švédským veřejným pořádkem. Pravidla unijního práva dotčená v projednávané věci představují základní pravidla a zásady, které tvoří základ unijního právního řádu. Rozhodčí nález je založen na rozhodčí smlouvě údajně uzavřené na základě rozhodčí doložky, která je podle základních ustanovení unijního práva neplatná. Rozhodčí soud přesto shledal, že je k projednání sporu příslušný. Rozhodčí nález je tedy se švédským veřejným pořádkem zjevně neslučitelný jak sám o sobě, tak v důsledku způsobu, jakým byl vydán.

12. Itálie neztratila právo dovolávat se neexistence platné rozhodčí smlouvy z důvodu, že rozhodčí doložka stanovená v článku 26 Smlouvy o energetické chartě je v rozporu s unijním právem a je tedy nepoužitelná nebo případně neplatná. Nedostatek pravomoci rozhodčího soudu, mimo jiné z důvodu skutečnosti, že rozhodčí doložka stanovená v článku 26 Smlouvy o energetické chartě je v rozporu s unijním právem (pokud se má za to, že se vztahuje i na spory uvnitř EU), Itálie namítla již ve svém vyjádření v rozhodčím řízení. Itálie následně v průběhu rozhodčího řízení setrvala na své stížnosti a objasnila ji (mimo jiné s odkazem na rozsudek ve věci Achmea a na okolnost, že návrh na zahájení rozhodčího řízení v článku 26 Smlouvy o energetické chartě není použitelný ani platný). Investoři nikdy v průběhu rozhodčího řízení nevznesli námitku, že stížnost byla podána opožděně, naproti tomu však reagovali na podstatu této stížnosti a souhlasili s tím, že by měla být přezkoumána.

13. Zrušením nebo prohlášením rozhodčího nálezu za neplatný by nedošlo k porušení zásady proporcionality podle unijního práva.

Tvrzení investorů, odůvodnění odporu a právní argumentace

14. Investoři zpochybnili tvrzení Itálie. Na podporu svého tvrzení argumentovali následovně. Článek 26 Smlouvy o energetické chartě obsahuje platný a závazný návrh na zahájení rozhodčího řízení ze strany všech smluvních států Smlouvy o energetické chartě vůči investorům ze všech ostatních smluvních států této smlouvy. Znění článku 26 Smlouvy o energetické chartě ani jeho kontext nepodporují závěr o vyloučení sporů uvnitř EU z mechanismu pro urovnávání sporů podle Smlouvy o energetické chartě. Návrh stanovený v článku 26 Smlouvy o energetické chartě je platný. Důvod pro zrušení uvedený Itálií je neopodstatněný, protože použitelnost článku 26 Smlouvy o energetické chartě, včetně návrhu na zahájení rozhodčího řízení, se řídí mezinárodním právem veřejným, a nikoli unijním právem. I kdyby bylo unijní právo použitelné, článek 26 Smlouvy o energetické chartě včetně rozsudku ve věci Achmea není v rozporu s unijním právem. Smlouva o energetické chartě je mnohostranná smlouva uzavřená mezi členskými státy EU, třetími zeměmi a samotnou Evropskou unií. Unijní právo není použitelným hmotným právem v řízeních vedených podle Smlouvy o energetické chartě. V případě rozporu mezi Lisabonskou smlouvou a Smlouvou o energetické chartě má Smlouva o energetické chartě v souladu s jejím článkem 16 přednost.

15. Rozhodčí nález nezahrnuje přezkoumání otázky, která podle švédského práva nemůže být přezkoumána rozhodci. Strany mohly svůj spor, konkrétně otázku náhrady škody za porušení smlouvy Itálií, urovnat smírnou dohodou. Tyto otázky proto mohou být projednány v rozhodčím řízení. Rozhodčí soud, který má urovnat spor podle Smlouvy o energetické chartě, nemůže použít unijní právo.

16. V případě, že věcný obsah rozhodčího nálezu nebo rozhodčí řízení, jehož výsledkem je rozhodčí nález, jsou v rozporu se švédským veřejným pořádkem, který zahrnuje některá základní ustanovení unijního práva, může být rozhodčí

nález zrušen z důvodu zjevného rozporu se švédským veřejným pořádkem. Rozhodčí nález ani způsob, jakým byl vydán, nejsou ve zjevném rozporu se švédským veřejným pořádkem.

17. Itálie ztratila právo dovolávat se neplatnosti návrhu učiněného podle článku 26 Smlouvy o energetické chartě. V průběhu rozhodčího řízení Itálie tvrdila pouze to, že článek 26 Smlouvy o energetické chartě by měl být vykládán v tom smyslu, že vylučuje rozhodčí návrh členského státu EU učiněný investorovi z jiného členského státu EU. Současné podání Itálie — neexistence platné rozhodčí smlouvy z důvodu, že návrh podle článku 26 Smlouvy o energetické chartě musí být považován za neplatný, protože porušuje unijní právo — nebylo Itálii učiněno během rozhodčího řízení.

18. Zrušení nebo prohlášení rozhodčího nálezu za neplatný na základě unijního práva by bylo v rozporu se zásadou proporcionality. Pokud by byl rozhodčí nález zrušen na základě unijního práva, utrpěli by investoři vážnou újmu a Itálie by byla odměněna za to, že v rozporu s povinnostmi, které pro ni vyplývají z unijního práva, uzavřela mezinárodní smlouvu (která byla uzavřena také samotnou Evropskou unií a na niž se investoři spoléhali).

Příslušná ustanovení švédského práva a unijního práva

Skiljeförfarandelagen

19. Podle § 1 prvního pododstavce lagen (1999:116) om skiljeförfarande [zákon (1999:116) o rozhodčím řízení; dále jen „ZRR“] mohou být spory, o nichž mohou strany uzavřít smír, na základě smlouvy předloženy k rozhodnutí jednomu nebo více rozhodcům. Pododstavec 1 zní následovně:

„Pododstavec 1 Spory, o nichž mohou strany uzavřít smír, mohou být na základě smlouvy předloženy k rozhodnutí jednomu nebo více rozhodcům. Taková smlouva se může vztahovat na budoucí spory týkající se právního vztahu stanoveného ve smlouvě. Spor se může týkat vzniku konkrétní situace.

[...]“

20. Rozhodčí řízení musí být založeno na rozhodčí smlouvě. Tato smlouva vychází z práva stran uzavřít o předmětu sporu smír. Nemožnost vyřešit spor v rozhodčím řízení může vyplynout také ze zvláštních právních předpisů. [...]

21. Rozhodčí nález je neplatný, pokud se týká přezkoumání otázky, která podle švédského práva nemůže být rozhodnuta rozhodci (§ 33 první pododstavec bod 1 ZRR). Rozhodčí nález je rovněž neplatný, pokud je tento nález nebo způsob, jakým byl vydán, zjevně v rozporu se švédským veřejným pořádkem (§ 33 první pododstavec bod 2). Tyto části § 33 ZRR zní následovně:

„§ 33 Rozhodčí nález je neplatný:

1. pokud se týká přezkoumání otázky, která podle švédského práva nemůže být rozhodnuta rozhodci,
2. je-li rozhodčí nález nebo způsob, jakým byl vydán, zjevně v rozporu se švédským veřejným pořádkem, nebo

[...]“

22. Soud musí k důvodům neplatnosti přihlédnout z úřední povinnosti.

23. Podle § 34 prvního pododstavce bodu 1 ZRŘ bude rozhodčí nález na základě odvolání účastníka řízení zcela nebo zčásti zrušen, pokud nebyl vydán na základě platné rozhodčí smlouvy mezi stranami. V tomto ohledu se účastník řízení nemůže spoléhat na skutečnost, ve vztahu k níž je třeba mít — s ohledem na okolnost, že se řízení účastnil bez námítky, anebo z jiného důvodu — za to, že se vzdal svého práva se jí dovolávat (§ 34 druhý pododstavec). Relevantní části § 34 zní následovně:

„§ 34 Rozhodčí nález, který nelze napadnout podle § 36, bude na základě odvolání jednoho z účastníků řízení zcela nebo zčásti zrušen

1. pokud nebyl vydán na základě platné rozhodčí smlouvy mezi stranami;

[...]

Účastník řízení se nemůže spoléhat na skutečnost, ve vztahu k níž je třeba mít — s ohledem na okolnost, že se řízení účastnil bez námítky, anebo z jiného důvodu — za to, že se vzdal svého práva se jí dovolávat. Pouhá skutečnost, že účastník řízení jmenoval rozhodce, však neznamená, že daná osoba přijala pravomoc rozhodce k rozhodnutí předloženého sporu.

[...]“

24. Pravidlo stanovené v § 34 druhém pododstavci ZRŘ nebrání tomu, aby se účastník řízení dovolával dotčené skutečnosti na podporu neplatnosti podle § 33.

Smlouva o energetické chartě

Smlouva o energetické chartě byla podepsána dne 17. prosince 1994 mimo jiné Evropskými společenstvími [(ES)], Itálií, Dánskem, Lucemburskem a řadou třetích zemí, které nebyly členy [...] Evropských společenství [...]. V současné době tvoří smluvní strany něco přes 50 států nebo mezinárodních organizací, jako jsou EU a Euratom. Itálie nyní od Smlouvy o energetické chartě odstoupila, je však nesporné, že tato skutečnost nemá na spor mezi stranami vliv. Smlouva o energetické chartě vstoupila v platnost v ES dne 16. dubna 1998 (viz rozhodnutí Rady a Komise 98/181/ES, ESUO, Euratom ze dne 23. září 1997 o uzavření

Smlouvy o energetické chartě a Protokolu k energetické chartě o energetické účinnosti a souvisejících ekologických hlediscích Evropskými společenstvími (Úř. věst. 1998, L 69, s. 1).

26. Smlouva o energetické chartě je tedy mnohostrannou dohodou o spolupráci v oblasti energetiky. Tato smlouva obsahuje ustanovení zaměřená na podporu přístupu na mezinárodní trhy s energií za komerčních podmínek a na rozvoj otevřeného a konkurenceschopného trhu s energetickými zařízeními a produkty. Smlouva obsahuje mimo jiné následující ustanovení uvedená níže v [českém] překladu (viz Úř. věst. 1998, L 69, s. 1 [...]).

27. Článek 26 stanoví pravidla pro řešení sporů z investic mezi soukromými investory a smluvní stranou.

„Článek 26 Řešení sporů mezi investorem a smluvní stranou

1. Spory mezi smluvní stranou a investorem jiné smluvní strany v souvislosti s investicí na území první smluvní strany, které se týkají jejího údajného porušení závazku podle části III, se pokud možno vyřeší smírně.

2. Jestliže takový spor nebude urovnán podle odstavce 1 do tří měsíců ode dne, kdy jedna ze stran sporu požádala o smírné řešení, může investor předložit spor k vyřešení, podle své volby,

a) příslušnému soudu nebo správnímu tribunálu smluvní strany, která je stranou sporu;

b) v souladu s jakýmkoli použitelným předem dohodnutým rozhodčím řízením, nebo

c) v souladu s následujícími odstavci tohoto článku.

3. a) S výhradou písmen b) a c) tímto každá smluvní strana dává svůj bezpodmínečný souhlas s předložením sporu k mezinárodnímu rozhodčímu nebo smířčímu řízení podle tohoto článku.

[...]

4. Pokud se investor rozhodne předložit spor k řešení podle odst. 2 písm. c), vyjádří písemně svůj souhlas s předložením sporu

[...]

c) rozhodčímu řízení Arbitrážního institutu Stockholmské obchodní komory.

[...]

6. Soud zřízený v souladu s článkem 4 rozhoduje o sporných otázkách podle této smlouvy a použitelných pravidel a zásad mezinárodního práva.

[...]

8. Rozhodčí nález, který může zahrnovat přiznání úroků, je pro obě strany ve sporu konečný a závazný. Rozhodčí nález, který se týká opatření správních nebo jiných orgánů na nižší než celostátní úrovni smluvní strany zúčastněné na sporu, stanoví, že smluvní strana může místo kterékoli jiné přiznané náhrady zaplatit finanční odškodnění. Každá smluvní strana provedou tyto nálezy bez prodlení a zajistí na svém území jejich účinný výkon.“

28. Spory podle Smlouvy o energetické chartě proto mohou být rozhodovány soudy smluvní strany nebo mohou být řešeny v rozhodčím řízení za účelem vydání konečného a závazného rozhodnutí v souladu se Smlouvou o energetické chartě a použitelnými pravidly a zásadami mezinárodního práva.

29. Článek 16 upravuje vztahy k jiným dohodám.

„Článek 16 Vztah k jiným dohodám

Pokud dvě nebo více smluvních stran již dříve uzavřely mezinárodní dohodu nebo následně uzavřou mezinárodní dohodu, jejíž podmínky se v jakémkoli případě týkají předmětu části III nebo V této smlouvy,

1. žádné ustanovení části III nebo V této smlouvy nelze vykládat jako odchylku od ustanovení této jiné dohody nebo od jakéhokoli práva požadovat řešení sporu, které se k nim podle takové dohody vztahuje, a

2. žádné ustanovení této jiné dohody nelze vykládat jako odchylku od ustanovení části III nebo V této smlouvy nebo od jakéhokoli práva požadovat řešení sporu, které se k nim vztahuje podle této smlouvy, jsou-li tato ustanovení příznivější pro investora nebo investici.“

30. Pokud jde o otázky, které vyvstaly ve věci projednávané před hovrätten (odvolací soud), použitelným hmotněprávním pravidlem je zejména čl. 10 odst. 1 Smlouvy o energetické chartě.

„Článek 10 Podpora a ochrana investic

1. Každá smluvní strana v souladu s ustanoveními této smlouvy podporuje a vytváří stabilní, přiměřené, příznivé a transparentní podmínky pro investory ostatních smluvních stran, aby investovali na jejím území. Takové podmínky zahrnují závazek trvale zajišťovat investicím investorů každé ze smluvních stran řádné, nediskriminační a spravedlivé zacházení. Tyto investice požívají co nejplnější ochrany a bezpečnosti a žádná ze smluvních stran nebude žádnými svévolnými nebo diskriminačními

opatřeními omezovat řízení, provoz, udržování, používání, využívání nebo rozšiřování investice nebo možnost dispozice s ní. Těmto investicím není v žádném případě přiznáno horší zacházení, než je v souladu s mezinárodním právem včetně smluvních závazků. Každá smluvní strana dodržuje všechny závazky, které přijala ve vztahu k investorovi nebo investici investora kterékoli jiné smluvní strany.

[...]“

Potřeba rozhodnout o předběžné otázce

31. Ve sporu v původním řízení vyvstala otázka, zda Smlouva o energetické chartě, která je součástí unijního právního řádu, musí být vykládána v tom smyslu, že [její] článek 26 se vztahuje rovněž na spor mezi členským státem EU a investorem z jiného členského státu týkající se investice v členském státě uskutečněné investorem.

32. Kromě toho, pokud se na tyto spory vztahuje článek 26 Smlouvy o energetické chartě, vyvstává otázka, zda unijní právo brání uvedenému výkladu tohoto článku ve vztahu uvnitř EU nebo jeho použití na spor uvnitř EU. Zásady a postoje předložené Soudním dvorem v rozsudku ve věci Achmea vycházejí z dvoustranné investiční smlouvy použitelné mezi dvěma členskými státy EU. Smlouva o energetické chartě je mnohostranná investiční smlouva a na rozdíl od dvoustranné smlouvy dotčené ve věci Achmea má řadu smluvních stran, které nejsou ani nebyly členy Evropské unie. Další rozdíl oproti dvoustranné smlouvě představuje skutečnost, že Smlouva o energetické chartě byla uzavřena jak Evropskými společenstvími, nyní Evropskou unií, tak jejími členskými státy. V souladu se Smlouvou o energetické chartě si navíc žadatel může pro účely urovnání sporů zvolit mezi zahájením rozhodčího řízení a předložením věci vnitrostátním soudům. Pokud jde o Smlouvu o energetické chartě, Evropská unie se podílela na jejím vzniku a tím, že se stala smluvní stranou této smlouvy, přijala mechanismus pro urovnávání sporů stanovený v článku 26.

33. V tomto ohledu, i když vezmeme v úvahu postoje vymezené Soudním dvorem v rozsudku ve věci Achmea, není způsob, jakým musí být unijní právo vykládáno, jasný, ani nebyl objasněn.

34. Konečně, ve věci projednávané před hovrätten (odvolací soud) vyvstává otázka ohledně účinků unijního práva, zejména zásady přednosti unijního práva a požadavku efektivity, na použití promlčecí lhůty stanovené v § 34 druhém pododstavci ZRŘ, a sice zda unijní právo brání tomu, aby účastník odvolacího řízení mohl vznést námitku, že způsob uzavření rozhodčí smlouvy nebo rozhodčí smlouva samotná je v rozporu s unijním právem. Hovrätten (odvolací soud) v tomto ohledu uvádí, že ve věci T 1569-19 se švédský Högsta domstolen (Nejvyšší soud) rozhodl předložit Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce a že rozhodnutí Soudního dvora o této předběžné otázce, pokud to lze nyní posoudit, může být relevantní i pro případ projednávaný před hovrätten. V

každém případě, až do odpovědi Soudního dvora není výklad unijního práva v tomto ohledu jasný a není ani objasněn.

35. Za těchto podmínek považuje hovrätten (odvolací soud) za nezbytné požádat Soudní dvůr o rozhodnutí o předběžné otázce ve všech výše uvedených bodech.

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Hovrätten (odvolací soud) žádá, aby Soudní dvůr v rámci řízení o žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce odpověděl na následující otázky.

1. Je třeba Smlouvu o energetické chartě vykládat v tom smyslu, že rozhodčí doložka uvedená v článku 26 této smlouvy, kterou smluvní strana uděluje souhlas s projednáním sporu mezi smluvní stranou a investorem jiné smluvní strany týkajícím se investice na území první smluvní strany v mezinárodním rozhodčí řízení, se vztahuje rovněž na spor mezi členským státem EU na straně jedné a investorem z jiného členského státu EU na straně druhé?

V případě kladné odpovědi na první předběžnou otázku:

2. Je třeba článek 19 a čl. 4 odst. 3 SEU a články 267 a 344 SFEU vykládat v tom smyslu, že brání rozhodčí doložce uvedené v článku 26 Smlouvy o energetické chartě nebo použití této doložky tam, kde investor z členského státu EU může na základě článku 26 Smlouvy o energetické chartě v případě sporu týkajícího se investice v jiném členském státě EU zahájit řízení proti tomuto členskému státu před rozhodčím soudem, jehož pravomoc a rozhodnutí je tento členský stát povinen přijmout?

V případě kladné odpovědi na druhou předběžnou otázku:

3. Musí být unijní právo, zejména zásada přednosti unijního práva a požadavek jeho efektivit, vykládáno v tom smyslu, že brání použití ustanovení vnitrostátního práva, které stanoví promlčecí lhůtu, jako je § 34 druhý pododstavec ZRŘ, v jehož důsledku nemůže účastník odvolacího řízení vznést námitku neexistence platné rozhodčí smlouvy z důvodu neplatnosti nebo nepoužitelnosti rozhodčí doložky uvedené v článku 26 Smlouvy o energetické chartě nebo návrhu v souladu s tímto článkem, je-li v rozporu s unijním právem?